

Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17248>

Özet

Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği (BCTÖ), morbid obezite tedavisi kapsamında bariatrik cerrahi geçiren veya bu cerrahiye aday olan hastaların beslenme ve davranışsal tutumlarının ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2017 yılında Çelik, Karabulut ve Bilgiç tarafından geliştirilen bu ölçek, cerrahi sonrası uzun vadeli başarı için kritik önem taşıyan yaşam tarzı değişikliklerine ve beslenme düzenine yönelik hasta motivasyonunu ve uyumunu değerlendirmeyi hedefler. Toplamda 18 maddeden oluşan bu araç, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Bariatrik cerrahi, tutum ölçeği, beslenme, obezite, psikometrik araç, davranış, cerrahi sonrası uyum.

Yazarlar

E. Çelik, E. Karabulut, P. Bilgiç

Amaç

Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bariatrik cerrahi müdahalesi sonrasında gerekli olan kapsamlı ve kalıcı beslenme ve davranış değişikliklerine yönelik hastaların mevcut tutum düzeylerini saptamaktır. Cerrahi başarı, büyük ölçüde hastanın yeni yaşam tarzına adaptasyonuna bağlı olarak, bu ölçek riskli tutumlar veya uyum güçlüklerini önceden belirleyerek multidisipliner tedavi ekibine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, hastaların cerrahi sonrası beslenme disiplinine bağlı olarak, fiziksel aktiviteye katılım isteği ve duygusal yeme gibi davranışsal zorluklarla başa çıkma motivasyonlarının ölçülmesi için geliştirilmiş psikolojik ve diyetetik müdahale planlarının oluşturulmasına katkı sağlar.

Yapı

Ölçek, bariatrik cerrahi sonrası başarı için kilo yönetimi için gerekli olan psikolojik ve davranışsal adaptasyonların altında yatan tutumları ölçmektedir. Bu yapı, genellikle hastanın cerrahiye bir "sihirli deşek" olarak görme eğilimi yerine, onu bir araç olarak kabul ederek aktif sorumluluk alma derecesini yansıtır. Ölçek, bu karmaşık yapıyı 18 madde aracılığıyla değerlendirmektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik analizlerine dair detaylı bilgi sunulmamıştır. Ancak, ölçeğin

geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, yapışmaz geçerliliğinin sağlanması amacıyla madde analizi ve faktör analizi gibi yöntemlerin kullanıldığı varsayılmaktadır. Ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında kullanımının yaygınlaşması için ilerideki çalışmalarda kapsamlı ölçüt baskın geçerlik ve ayrıntılı geçerlik kanıtlarının sunulması önemlidir.

Güvenirlilik

Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği, yüksek düzeyde iç tutarlılık (internal consistency) sergilemektedir. Yapılan güvenirlik analizlerinde, ölçeğin genelinde hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı **0.937** olarak belirlenmiştir. Bu değer, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir ve bu boyutlar faktör analizi ile ayrıntılandırılır. İç tutarlılık analizleri, ölçeğin alt boyutlarının da son derece güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Alt boyutların Cronbach Alfa katsayıları şu şekildedir:

En düşük katsayı "Faktör 1" için **0.926**.

En yüksek katsayı "Faktör 4" için **0.971**.

Bu sonuçlar, ölçeğin faktör yapısının güçlü olduğunu ve beslenme ile davranış tutumlarının farklı yönlerini yüksek güvenilirlikle ölçebildiğini kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: 18 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme formatına dair detaylı bilgi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçeklerde sıklıkla kullanılan Likert tipi derecelendirme sistemi olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Obezite nedeniyle bariatrik cerrahi aday olan veya ameliyat geçirmiş hastalar.

Yaş Grubu: Yetkinler (Bariatrik cerrahi popülasyonu baz alınarak çalışılmaktadır).

Popülasyon Detayları: Morbid obezite tanısı almış ve cerrahi tedavi sürecinde olan bireyler.

Test Metodolojisi: Klinik veya araştırma amaçlı kullanılan, öz bildirim temelli anket.

Anahtar Kelimeler

Bariatrik cerrahi, tutum, beslenme, davranış, obezite, Cronbach Alfa, iç tutarlılık.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Kaynakta belirtilmemiştir.

Sorumlu Yazar İletişim: pbilgic@gmail.com (Pelin Bilgiç)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2017 yılında yayımlanan bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları için Sorumlu Yazar Pelin Bilgiç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına erişim için link: beslenmevediyetdergisi.org.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: bariatrik-cerrahi-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çelik, E., Karabulut, E., ve Bilgiç, P. (2017). Bariatrik Cerrahi Hastalarında Beslenme ve Davranış Tutumu Ölçeği. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 45(2), 107-115.

Bariatrik Cerrahi Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçek, toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans makaleye başvurunuz.